

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ 2014-2020

2^ο Παραδοτέο :

**«Αξιολόγηση της εφαρμογής του Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα 2014-2020»/
Ενότητα Αξιολόγησης ΣΤ. Προετοιμασία για τις αξιολογήσεις
επιπτώσεων**

Εταιρεία Συμβούλων

Φεβρουάριος 2018

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	3
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
1 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ.....	7
2 ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ.....	9
2.1 ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΡΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ.....	9
2.2 ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΤΙΜΕΣ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ.....	19
3 ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΤΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	27
3.1 ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΠΟΥ ΘΑ ΕΝΣΩΜΑΤΩΘΟΥΝ ΣΤΟ Ε.Π. ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ	27
3.2 ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	27
ΠΗΓΕΣ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	35

Συντομογραφίες

Συντομογραφία Ορισμός

ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
Α.Π.	Άξονας Προτεραιότητας
ΑΠΕ	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
ΒΑΑ	Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη
ΕΑΣ	Εθνική Αρχή Συντονισμού
ΕΔΕΤ	Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία
ΕΕΛ	Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Ε.Π.	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΠ ΑΝΑΔ ΔΒΜ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση»
ΕΠ ΜΔΤ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα»
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕΥΔ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
ΕΥΣΕΚΤ	Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου
ΚΔΗΦ	Κέντρο Δημέρευσης - Ημερήσιας Φροντίδας
ΚΗΦΗ	Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων
ΜΜΕ	Μικρομεσαία Επιχείρηση
ΟΧΕ	Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση
ΠΕΠ	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΤΠΕ	Τεχνολογία Πληροφοριών και Επικοινωνίας
ΦΑ	Φυσικό Αέριο

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: Παρατηρήσεις και προτάσεις σχετικά με την καταλληλότητα των δεικτών αποτελέσματος για τη μέτρηση της προόδου επίτευξης των ειδικών στόχων	10
Πίνακας 2: Ποιοτική εκτίμηση της επίδρασης των υλοποιηθεισών παρεμβάσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος στις τιμές των δεικτών αποτελέσματος και προτεινόμενη μεθοδολογία αξιολόγησης επιπτώσεων	19
Πίνακας 3: Προτεινόμενοι νέοι ειδικοί στόχοι, δείκτες αποτελέσματος και πηγές στοιχείων	27
Πίνακας 4: Σχολιασμός της μεθοδολογίας και των στοιχείων που απαιτούνται για τη διενέργεια των αξιολογήσεων που περιγράφονται στο Σχέδιο Αξιολόγησης του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας	30

Εισαγωγή

Το παρόν παραδοτέο εκπονείται στο πλαίσιο της «Αξιολόγησης της εφαρμογής του Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα 2014-2020»», σύμφωνα με την από 26/09/2017 Σύμβαση μεταξύ της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης ΕΠ Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και της εταιρείας ΕΕΟ GROUP Α.Ε. (εφεξής και Σύμβουλος).

Η αξιολόγηση της εφαρμογής του Ε.Π. έχει ως στόχο να διαπιστώσει την απόδοση των υλοποιούμενων δράσεων, το βαθμό υλοποίησης των αρχικών στόχων και την αποτελεσματικότητα του Προγράμματος. Επιπρόσθετα, θα διερευνήσει τις ανάγκες σε δεδομένα που θα απαιτηθούν στο πλαίσιο των Αξιολογήσεων για την επίπτωση των Προγραμμάτων.

Το συγκεκριμένο παραδοτέο είναι το 2° στο πλαίσιο του έργου του Συμβούλου και αφορά στην προετοιμασία για τις αξιολογήσεις επιπτώσεων του ΕΠ Δυτική Ελλάδα 2014-2020.

Με βάση τα αναφερόμενα στη σχετική σύμβαση αλλά και για την αύξηση της ετοιμότητας της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης όσον αφορά τη διενέργεια των αξιολογήσεων των επιπτώσεων από την υλοποίηση του Ε.Π., η διάρθρωση παραδοτέου περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- Την -παρούσα- **Εισαγωγή** στην οποία γίνεται συνοπτική παρουσίαση **του αντικειμένου του έργου καθώς και του 2ου παραδοτέου** και παράλληλα έχει το ρόλο ενός σύντομου οδηγού στα περιεχόμενα του παραδοτέου για τη διευκόλυνση του αναγνώστη.
- Το **πρώτο κεφάλαιο** το οποίο περιλαμβάνει μία **συνοπτική αναφορά στην αξιολόγηση επιπτώσεων**, τις σχετικές μεθόδους και στο περιεχόμενο που αυτή έχει στην προγραμματική περίοδο 2014-2020.
- Το **δεύτερο κεφάλαιο** αντιστοιχεί στο **αξιολογικό ερώτημα 23** όπως αναφέρεται στο Έγγραφο Εργασίας 2 της ΕΑΣ με τίτλο «Κατευθύνσεις και οδηγίες για την ενεργοποίηση των Σχεδίων Αξιολόγησης και την προκήρυξη της Αξιολόγησης της πορείας εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2014-2020» αλλά και στη σύμβαση του έργου του Συμβούλου. Το αξιολογικό ερώτημα 23 διατυπώνεται ως εξής: «Εκτιμάται η συμβολή του Ε.Π. στους ειδικούς στόχους με βάση την πορεία υλοποίησης των δεικτών αποτελέσματος, τις δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Ε.Π. και το ευρύτερο μακροοικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό πλαίσιο». Για την κάλυψη της ανάγκης αυτής στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης της πορείας εφαρμογής του Ε.Π., ο Σύμβουλος Αξιολόγησης πραγματοποίησε τις ακόλουθες εργασίες:
 - Ανέλυσε την καταλληλότητα των δεικτών αποτελέσματος για την παρακολούθηση της πορείας επίτευξης των ειδικών στόχων και προχώρησε, στις περιπτώσεις που απαιτείται, σε προτάσεις για αλλαγές / προσθήκες νέων δεικτών αποτελέσματος.
 - Αποτύπωσε ποιοτικά την επίδραση της υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος στις τιμές των δεικτών αποτελέσματος και πρότεινε μεθοδολογία αξιολόγησης επιπτώσεων για κάθε ένα δείκτη αποτελέσματος.
- Το **τρίτο κεφάλαιο** της παρούσας ενότητας αντιστοιχεί στο **αξιολογικό ερώτημα 24** όπως παρατίθεται στο προαναφερόμενο Έγγραφο Εργασίας αλλά και στη σύμβαση

του έργου του Συμβούλου και το οποίο διατυπώνεται ως εξής: «Εξετάζεται η δυνατότητα εξασφάλισης των δεδομένων που απαιτούνται για την εκπόνηση των αξιολογήσεων επιπτώσεων και διατυπώνονται προτάσεις για την έγκαιρη και πλήρη κάλυψη των απαιτήσεων εξασφάλισης των δεδομένων αυτών». Για την κάλυψη της ανάγκης αυτής στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης της πορείας εφαρμογής του Ε.Π., ο Σύμβουλος Αξιολόγησης πραγματοποίησε τις ακόλουθες εργασίες:

- Διατυπώνονται οι νέοι ειδικοί στόχοι του Ε.Π., οι αντίστοιχοι δείκτες αποτελέσματος και οι πηγές άντλησης των σχετικών στοιχείων.
- Κατέγραψε και σχολίασε τη μεθοδολογία και τα στοιχεία που απαιτούνται για τη διενέργεια των αξιολογήσεων που περιγράφονται στο Σχέδιο Αξιολόγησης του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας και προχώρησε στη διατύπωση προτάσεων ανά αξιολόγηση.
- Το **τελευταίο κεφάλαιο** το οποίο περιλαμβάνει συνοπτική αναφορά στις **Πηγές – Βιβλιογραφία** που χρησιμοποιήθηκαν για τις ανάγκες του παραδοτέου.

1 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Η αξιολόγηση επιπτώσεων των παρεμβάσεων ενός Ε.Π. αποσκοπεί στο να ποσοτικοποιήσει και να εξηγήσει τον αντίκτυπο των σχετικών παρεμβάσεων. Ειδικότερα οι αναλύσεις αντικτύπου αξιολογούν τον βαθμό στον οποίο οι γενικοί και ειδικοί στόχοι του Ε.Π. έχουν επιτευχθεί αλλά παράλληλα καλούνται να εξηγήσουν «τι λειτουργεί ή τι όχι», καθώς και «γιατί, για ποιον και σε ποια πλαίσια λειτουργεί».

Πρόκειται για την πλέον δύσκολη μορφή των αξιολογήσεων, η οποία ωστόσο είναι αυτή που επιτρέπει στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις. Όπως είναι ευνόητο, η αξιολόγηση επιπτώσεων αποτελεί το βασικότερο συστατικό στοιχείο των εκ των υστέρων αξιολογήσεων.

Δύο είναι οι **βασικές κατηγορίες** μεθόδων αξιολόγησης επιπτώσεων:

A. Αξιολόγηση επιπτώσεων με βάση τη θεωρία (theory based evaluation)

Η **αξιολόγηση επιπτώσεων με βάση τη θεωρία (theory based evaluation)**, έχει ως αφετηρία την κατανόηση του γιατί μία παρέμβαση παράγει ένα επιδιωκόμενο ή μη αποτέλεσμα. Ο στόχος είναι να απαντηθεί η ερώτηση «γιατί αυτό λειτουργεί;» με τον προσδιορισμό μιας θεωρίας αλλαγής για το Ε.Π. και με την εκτίμηση της επιτυχίας του προγράμματος από τη σύγκριση της θεωρίας και της πραγματικής υλοποίησης. Η βασισμένη στη θεωρία αξιολόγηση έχει στο επίκεντρο δύο βασικά στοιχεία. Το πρώτο είναι εννοιολογικό, το δεύτερο εμπειρικό. Εννοιολογικά, οι αξιολογήσεις αυτές διατυπώνουν μια θεωρία για το πρόγραμμα. Εμπειρικά, οι αξιολογήσεις με βάση τη θεωρία επιδιώκουν να δοκιμάσουν αυτή τη θεωρία, να διερευνήσουν εάν, γιατί ή πώς το πρόγραμμα προκαλεί επιδιωκόμενα ή μη αποτελέσματα.

Οι τυπικές μέθοδοι της αξιολόγησης με βάση τη θεωρία περιλαμβάνουν ανασκοπήσεις βιβλιογραφίας, ανάλυση διοικητικών δεδομένων, μελέτες περιπτώσεων, συνεντεύξεις και έρευνες / επισκοπήσεις με σκοπό την αναδημιουργία και επαλήθευση της λογικής της παρέμβασης. Συχνά αναφερόμενες προσεγγίσεις είναι:

- (i) η ρεαλιστική αξιολόγηση (realist evaluation)
- (ii) η γενική μεθοδολογία εξάλειψης (general elimination methodology)
- (iii) η ανάλυση συμβολής (contribution analysis), και
- (iv) η συμμετοχική αξιολόγηση (participatory evaluation).

Μια καλή αξιολόγηση αυτού του τύπου θα πρέπει να είναι πάντοτε σε θέση να επισημάνει και ανεπιθύμητα αποτελέσματα. Τέτοια αποτελέσματα και η κατανόηση των μηχανισμών τους μπορεί να είναι εξίσου σημαντικά με την επιδιωκόμενη λογική της παρέμβασης.

B. Μέθοδοι του αντιπαραδείγματος (counterfactual methods)

Η δεύτερη κατηγορία μεθόδων είναι οι **μέθοδοι του αντιπαραδείγματος (counterfactual methods)**. Αφετηριακό σημείο των μεθόδων αυτών είναι το ερώτημα αν μία δεδομένη παρέμβαση έχει την επιθυμητή επίδραση σε μία εκ των προτέρων προσδιορισμένη διάσταση ενδιαφέροντος. Επομένως, το κύριο ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί στην περίπτωση αυτή είναι το εξής: «κάνει (η παρέμβαση) τη διαφορά;».

Τυπικές μέθοδοι της κατηγορίας αυτής είναι:

- (i) η διαφορά-στη-διαφορά (difference-in-difference),
- (ii) ο σχεδιασμός ασυνέχειας (discontinuity design),
- (iii) η προσαρμοσμένη βαθμολογία σχεδίασης (propensity score matching),
- (iv) οι συντελεστικές μεταβλητές (instrumental variables), και
- (v) οι τυχαιοποιημένες ελεγχόμενες δοκιμές (randomised controlled trials).

Η ύπαρξη βασικών δεδομένων και πληροφοριών σχετικά με την κατάσταση αυτών που υποστηρίχθηκαν και αυτών που δεν υποστηρίχθηκαν σε κάποια χρονική στιγμή μετά την ολοκλήρωση της παρέμβασης αποτελεί μία κρίσιμη προϋπόθεση για την εφαρμογή των μεθόδων του αντιπαραδείγματος. Με τον τρόπο αυτό αντιμετωπίζονται τα μειονεκτήματα απλούστερων προσεγγίσεων που συγκρίνουν την κατάσταση των ωφελούμενων πριν και μετά, υποθέτοντας ότι η επίδραση των άλλων παραγόντων (πλην της αξιολογούμενης παρέμβασης) είναι αμελητέος. Σημειώνεται ότι οι μέθοδοι του αντιπαραδείγματος μπορούν τυπικά να εφαρμοστούν μόνο σε σχετικά ομοιογενείς παρεμβάσεις με μεγάλο αριθμό ωφελούμενων (π.χ. κατάρτιση, υποστήριξη επιχειρήσεων).

Στην ιδανική περίπτωση οι μέθοδοι του αντιπαραδείγματος και οι μέθοδοι με βάση τη θεωρία θα πρέπει να συμπληρώνουν η μία την άλλη και οι φορείς χάραξης πολιτικής θα πρέπει κατά περίπτωση να χρησιμοποιούν τα αποτελέσματα και των δύο μεθόδων.

Η αντίληψη που διέπει το σχεδιασμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής κατά την περίοδο 2014-2020 έχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

Ο δείκτης αποτελέσματος (για τις παρεμβάσεις που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής) είναι μία μεταβλητή που εκφράζει την αλλαγή σε μια περιοχή ή σε ένα τομέα, που προκαλείται ως αποτέλεσμα των υλοποιούμενων παρεμβάσεων αλλά και άλλων εξωγενών (ως προς το πρόγραμμα) παραγόντων. Στο πλαίσιο αυτό η διαδικασία παρακολούθησης ενός προγράμματος περιλαμβάνει και την ετήσια αποτύπωση των πλέον πρόσφατων τιμών των δεικτών αποτελέσματος που προέρχονται από εθνικά/περιφερειακά δεδομένα ή άλλες αξιόπιστες πηγές. Η έννοια της επίπτωσης είναι διαφοροποιημένη σε σχέση με την προηγούμενη προγραμματική περίοδο 2007-2013. Σήμερα ως επίπτωση νοείται η αλλαγή του αποτελέσματος που είναι δυνατό να αποδοθεί σε μία παρέμβαση με αξιόπιστο τρόπο. Η διάκριση της καθαρής επίδρασης μιας παρέμβασης από την επενέργεια/ συμβολή άλλων παραγόντων αποτελεί έργο της αξιολόγησης.

2 ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

2.1 Καταλληλότητα των δεικτών αποτελέσματος για τη μέτρηση της προόδου επίτευξης των ειδικών στόχων

Για τις ανάγκες της υποενότητας αυτής έγινε ανάλυση της καταλληλότητας των δεικτών αποτελέσματος σε σχέση με τη μέτρηση της πορείας επίτευξης των ειδικών στόχων. Τα αποτελέσματα της εν λόγω ανάλυσης παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Μία γενική παρατήρηση είναι ότι στους δείκτες αποτελέσματος που αφορούν δράσεις συγχρηματοδοτούμενες από ΕΚΤ δεν περιλαμβάνονται (εκτός από μία εξαίρεση σε ορισμένες επενδυτικές προτεραιότητες) οι **δείκτες μακροπρόθεσμων αποτελεσμάτων ΕΚΤ**, οι οποίοι είναι οι εξής τέσσερις:

- CR06 Συμμετέχοντες που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους.
- CR07 Συμμετέχοντες με βελτιωμένη κατάσταση στην αγορά εργασίας εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους.
- CR08 Συμμετέχοντες άνω των 54 ετών που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους.
- CR09 Μειονεκτούντες συμμετέχοντες που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους.

Πρόκειται για δείκτες που αποτυπώνουν την κατάσταση των συμμετεχόντων 6 μήνες μετά τη λήξη της συμμετοχής τους στη συγχρηματοδοτούμενη από το ΕΚΤ πράξη. Οι ανωτέρω δείκτες δεν απαιτούν υποχρεωτικά τη συλλογή δεδομένων για όλους τους συμμετέχοντες (microdata) αλλά μετρώνται με βάση έρευνες σε αντιπροσωπευτικά δείγματα συμμετεχόντων στο επίπεδο της κάθε επενδυτικής προτεραιότητας. Η μέτρηση των εν λόγω δεικτών είναι βεβαίως δυνατό να στηριχθεί στη συλλογή δεδομένων για όλους τους συμμετέχοντες. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να εξασφαλίζεται ότι τα δεδομένα για τη μέτρηση κάθε δείκτη θα είναι ταξινομημένα ανά φύλο και επενδυτική προτεραιότητα.

Πίνακας 1: Παρατηρήσεις και προτάσεις σχετικά με την καταλληλότητα των δεικτών αποτελέσματος για τη μέτρηση της προόδου επίτευξης των ειδικών στόχων

Α.Π.	Επ. Προτ.	Ειδικοί Στόχοι	Δείκτες Αποτελέσματος	Παρατηρήσεις	Προτάσεις
1	1a	1.α.1 Αύξηση της παραγωγικότητας των φορέων έρευνας και καινοτομίας σε τομείς προτεραιότητας της περιφερειακής έξυπνης εξειδίκευσης	T1803. Αριθμός δημοσιεύσεων των φορέων έρευνας και καινοτομίας	Ο δείκτης είναι κατάλληλος αλλά όχι επαρκής δεδομένης του προσανατολισμού των δράσεων του θεματικού στόχου 1 του ΕΠ στην καινοτομία και την επιχειρηματικότητα (Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης).	Προτείνεται να προστεθεί ο δείκτης « Αριθμός αιτήσεων πατεντών »
1	1b	1.β.1 Αύξηση της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στην έρευνα και καινοτομία	T1804. Δαπάνες των επιχειρήσεων για έρευνα και καινοτομία (% επί του περιφερειακού ΑΕΠ)	Ο δείκτης είναι κατάλληλος (περιλαμβάνεται και στους δείκτες του "Innovation Union Scoreboard").	
1	2b	2.β.1 Αύξηση των επιχειρήσεων που εκσυγχρονίζονται ως προς την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ	T1805. Επιχειρήσεις που επένδυσαν σε ΤΠΕ	Ο δείκτης είναι κατάλληλος.	
1	2c	2.γ.1 Αύξηση των προσφερόμενων υπηρεσιών ΤΠΕ σε επιχειρήσεις και πολίτες	T1806. Χρήστες ηλεκτρονικών υπηρεσιών και εφαρμογών του δημοσίου	Ο δείκτης είναι κατάλληλος.	
1	3a	3.α.1 Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας των ΜΜΕ σε τομείς προτεραιότητας της περιφερειακής έξυπνης εξειδίκευσης	T1807. Κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων στους τομείς προτεραιότητας της περιφερειακής έξυπνης εξειδίκευσης	Ο δείκτης είναι κατάλληλος.	
1	3c	3.γ.1 Αύξηση των επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε επιχειρηματικούς σχηματισμούς	T1808. Μέλη συνεργατικών σχηματισμών	Ο δείκτης είναι κατάλληλος.	

Α.Π.	Επ. Προτ.	Ειδικοί Στόχοι	Δείκτες Αποτελέσματος	Παρατηρήσεις	Προτάσεις
1	3d	3.δ.1 Αύξηση της εξωστρέφειας των ΜΜΕ που συνδέονται με τομείς προτεραιότητας της περιφερειακής έξυπνης εξειδίκευσης	T1809. Αξία εξαγωγών των ΜΜΕ στους τομείς της περιφερειακής έξυπνης εξειδίκευσης	Ο δείκτης είναι κατάλληλος.	
2	4b	4.β.1 Βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων	T1814. Μερίδιο των ΑΠΕ στην Ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας	Η επενδυτική προτεραιότητα 4b αφορά και την προαγωγή της ενεργειακής απόδοσης σε επιχειρήσεις. Αν υλοποιηθούν στο πλαίσιο της επενδυτικής προτεραιότητας τέτοιες δράσεις θα πρέπει να προστεθεί σχετικός δείκτης.	Εφόσον υλοποιηθούν στο πλαίσιο της παρούσας επενδυτικής προτεραιότητας δράσεις προαγωγής της ενεργειακής απόδοσης, προτείνεται να προστεθεί ο δείκτης αποτελέσματος «Ετήσια εξοικονόμηση τελικής ενέργειας».
2	4c	4.γ.1 Αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας των δημοσίων υποδομών και των κατοικιών.	T1815. Ετήσια εξοικονόμηση τελικής ενέργειας	Ο δείκτης είναι κατάλληλος.	
2	4e	4.ε.1 Ενίσχυση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας	T1816. Μέση μηνιαία χρήση βιώσιμων αστικών μεταφορών	Ο δείκτης είναι κατάλληλος.	
2	5a	5.α.1 Μείωση των πλημμυρών και της διάβρωσης των ακτών	T1817. Ετήσιος αριθμός πλημμυρικών συμβάντων	Ο δείκτης είναι κατάλληλος.	
2	5b	5.β.1 Ενίσχυση της ικανότητας πρόληψης και αντιμετώπισης των κινδύνων πυρκαγιών και των φυσικών καταστροφών	T1818. Ετήσιες καμένες εκτάσεις	Στην περίπτωση που θα χρηματοδοτηθούν παρεμβάσεις που συνδέονται με μέτρα προστασίας άλλα εκτός των δασικών πυρκαγιών, θα πρέπει να θεσπιστούν ειδικοί δείκτες, καθώς οι εν λόγω	Θα πρέπει είτε να προστεθούν και νέοι δείκτες αποτελέσματος είτε να προσαρμοστεί το κείμενο της επενδυτικής προτεραιότητας.

Α.Π.	Επ. Προτ.	Ειδικοί Στόχοι	Δείκτες Αποτελέσματος	Παρατηρήσεις	Προτάσεις
				παρεμβάσεις δεν καλύπτονται από τους υφιστάμενους. Στην περίπτωση που χρηματοδοτηθούν παρεμβάσεις που συνδέονται μόνο με μέτρα προστασίας έναντι δασικών πυρκαγιών κρίνονται σκόπιμο να γίνουν σχετικές προσαρμογές στο κείμενο της εν λόγω επενδυτικής προτεραιότητας προκειμένου να ενισχυθεί η λογική της παρέμβασης και να γίνει πιο συνεκτική η σύνδεσή της με τους δείκτες.	
2	6a	6.α.1 Αύξηση της αποτελεσματικότητας διαχείρισης των στερεών αποβλήτων	T1819. Ποσότητα Στερεών Αποβλήτων που διαχειρίζονται	Ο δείκτης είναι κατάλληλος.	
2	6b	6.β.1 Αύξηση της αποδοτικής χρήσης των υδατικών πόρων	T1820. Διαρροές πόσιμου νερού T1821. Πρόσθετος όγκος αστικών λυμάτων που αποχετεύονται προς ΕΕΛ	Ο πρώτος δείκτης είναι κατάλληλος. Όσον αφορά τον δεύτερο, από τις προτεινόμενες για ένταξη πράξεις στο πλαίσιο των στρατηγικών βιώσιμης αστικής ανάπτυξης διαπιστώνεται ότι αυτός δεν εξυπηρετεί τις εν λόγω	Προτείνεται η αντικατάσταση του δείκτη T1821.

Α.Π.	Επ. Προτ.	Ειδικοί Στόχοι	Δείκτες Αποτελέσματος	Παρατηρήσεις	Προτάσεις
πράξεις.					
2	6c	6.γ.1 Αύξηση της ελκυστικότητας των φυσικών και πολιτιστικών περιοχών	T1822. Επισκεψιμότητα πολιτιστικών χώρων	Ο δείκτης είναι κατάλληλος.	
2	6d	6.δ.1 Προστασία και ανάδειξη των περιοχών ιδιαίτερης περιβαλλοντικής και αισθητικής αξίας	T1823. Επισκεψιμότητα προστατευόμενων περιοχών	Ο δείκτης είναι κατάλληλος.	
2	6e	6.ε.1 Στήριξη για ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξη	T1824. Μέγιστος αριθμός ημερών με μέση ημερήσια συγκέντρωση ΑΣ10 μεγαλύτερη από 50 µg/m ³ που καταγράφεται σε σταθμό μέτρησης	Ο δείκτης είναι κατάλληλος.	
3	7a	7.α.1 Αναβάθμιση και συμπλήρωση τμημάτων του περιφερειακού του οδικού δικτύου ΔΕΔ-Μ	T1827. Χρονοαπόσταση	Ο δείκτης είναι κατάλληλος.	
3	7a	7.α.2 Βελτίωση υφιστάμενων λιμένων του ΔΕΔ-Μ και αναβάθμιση/εκσυγχρονισμός των παρεχόμενων υπηρεσιών	T1828. Εξυπηρετούμενος επιβατικός πληθυσμός	Ο δείκτης είναι κατάλληλος.	
3	7b	7.β.1 Βελτίωση της προσβασιμότητας σε αστικά κέντρα και σε σημεία γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος	T1827. Χρονοαπόσταση	Ο δείκτης είναι κατάλληλος.	
3	7c	7.γ.1 Ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας	T1830. Επιβατική κίνηση στα μέσα σταθερής τροχιάς	Ο δείκτης είναι κατάλληλος.	
3	7e	7.ε.1 Βελτίωση των συστημάτων κατανάλωσης ενέργειας μικρών καταναλωτών	T1815. Ετήσια εξοικονόμηση τελικής ενέργειας	Ο ειδικός στόχος αναμένεται να αλλάξει στο πλαίσιο της αναθεώρησης και θα συνδέεται με την εισαγωγή	Βλέπε Ενότητα 3.1 (Πίνακας 3).

Α.Π.	Επ. Προτ.	Ειδικοί Στόχοι	Δείκτες Αποτελέσματος	Παρατηρήσεις	Προτάσεις
				του φυσικού αερίου στο ενεργειακό σύστημα της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Κατ' επέκταση θα αντικατασταθεί και ο δείκτης αποτελέσματος.	
4	8i	8.1.1 Αύξηση των ευκαιριών πρόσβασης στην απασχόληση ανέργων της Περιφέρειας με έμφαση σε αυτούς με υψηλά τυπικά προσόντα	CR03. Συμμετέχοντες που αποκτούν εξειδίκευση αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους	Στο πλαίσιο της επενδυτικής προτεραιότητας προβλέπεται (σύμφωνα με την τελευταία αναθεώρηση) και η Δημιουργία Περιφερειακού Μηχανισμού Διάγνωσης αναγκών αγοράς εργασίας. Δεν θεωρείται ωστόσο σκόπιμη η εισαγωγή νέου δείκτη αποτελέσματος για τη δράση αυτή.	
4	8iii	8.3.1 Αύξηση των επιχειρηματικών πρωτοβουλιών σε τομείς που έχουν αναδειχθεί στο πλαίσιο της Περιφερειακής Έξυπνης Εξειδίκευσης.	11305. Αριθμός επιχειρήσεων που η λειτουργία τους συνεχίζεται ένα χρόνο μετά τη λήξη της παρέμβασης	Δεν υπάρχουν παρατηρήσεις.	
4	8v	8.5.1 Ενίσχυση της ικανότητας προσαρμογής εργαζομένων και επιχειρηματιών στο περιβάλλον της έξυπνης εξειδίκευσης	T1837. Επιχειρήσεις με βελτιωμένη κατάσταση επιχειρησιακής λειτουργίας ένα έτος μετά τη λήξη της ενίσχυση τους	Δεν υπάρχουν παρατηρήσεις	
4	9i	9.i.1 Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση ατόμων που πλήττονται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό	CR06. Συμμετέχοντες που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της	Δεν υπάρχουν παρατηρήσεις.	

Α.Π.	Επ. Προτ.	Ειδικοί Στόχοι	Δείκτες Αποτελέσματος	Παρατηρήσεις	Προτάσεις
			αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους 10502. Συμμετέχοντες που αποδεσμεύονται από τη φροντίδα εξαρτημένων ατόμων και που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, ή που διατηρούν τη θέση εργασίας τους αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους.		
4	9ii	9ii.1 Βελτίωση της προσβασιμότητας των κοινωνικά ευπαθών ομάδων σε ποιοτικές και ολοκληρωμένες κοινωνικές υπηρεσίες	05504. Αριθμός δομών που προσφέρουν βελτιωμένες/διευρυμένες υπηρεσίες	Δεν υπάρχουν παρατηρήσεις.	
4	9ii	9ii.2 Ενίσχυση των ατόμων περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά, για την εργασιακή και κοινωνική ένταξή τους	11104. Μετανάστες, συμμετέχοντες αλλοδαπής προέλευσης, μειονότητες (συμπεριλαμβανομένων περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομ) που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης,	Δεν υπάρχουν παρατηρήσεις.	

Α.Π.	Επ. Προτ.	Ειδικοί Στόχοι	Δείκτες Αποτελέσματος	Παρατηρήσεις	Προτάσεις
			συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους.		
4	9iii	9iii1 Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση ατόμων που πλήττονται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό	10502. Συμμετέχοντες που αποδεσμεύονται από τη φροντίδα εξαρτημένων ατόμων και που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, ή που διατηρούν τη θέση εργασίας τους, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους.	Δεν υπάρχουν παρατηρήσεις.	
4	9iii	9iii2 Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών εκπαιδευτικής υποστήριξης σε κοινωνικά ευπαθείς ομάδες (ΑΜΕΑ, μαθητές με αναπηρία ή/και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, κακοποιημένες γυναίκες)	05504. Αριθμός δομών που προσφέρουν βελτιωμένες/διευρυμένες υπηρεσίες 11509. Ποσοστό σχολείων που παρέχουν υπηρεσίες εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης σε μαθητές ΑΜΕΑ	Δεν υπάρχουν παρατηρήσεις.	
4	9iv	9iv.1 Βελτίωση της παροχής υπηρεσιών υγείας σε άτομα που πλήττονται από τη φτώχεια και λουιτές ευπαθείς κοινωνικά ομάδες	11206. Ποσοστό ατόμων που πλήττονται από τη φτώχεια και ωφελούνται από τις υπηρεσίες των Τοπικών Ομάδων Υγείας (ΤΟΜΥ) στο σύνολο των ατόμων που ωφελούνται από τις υπηρεσίες των	Δεν υπάρχουν παρατηρήσεις.	

Α.Π.	Επ. Προτ.	Ειδικοί Στόχοι	Δείκτες Αποτελέσματος	Παρατηρήσεις	Προτάσεις
			Τοπικών Ομάδων Υγείας (ΤΟΜΥ) 11207. Ποσοστό των ατόμων που ωφελούνται από υπηρεσίες ψυχικής υγείας στις συγχρηματοδοτούμενες δομές στο σύνολο των ατόμων που ωφελούνται από υπηρεσίες ψυχικής υγείας στην περιφέρεια 11208. Ποσοστό των ατόμων που ωφελούνται από υπηρεσίες υγείας για εξαρτήσεις ως προς το σύνολο των ατόμων που αιτήθηκαν υπηρεσίες για εξαρτήσεις.		
4	9iv	9iv.2 Βελτίωση της προσβασιμότητας των κοινωνικά ευπαθών ομάδων σε ποιοτικές και ολοκληρωμένες κοινωνικές υπηρεσίες	05504. Αριθμός δομών που προσφέρουν βελτιωμένες/διευρυμένες υπηρεσίες	Δεν υπάρχουν παρατηρήσεις.	
4	9v	9.v.1 Ενίσχυση της ίδρυσης και της λειτουργίας κοινωνικών επιχειρήσεων	11303. Αριθμός υποστηριζόμενων υφιστάμενων και νέων φορέων κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας που η λειτουργία τους συνεχίζεται ένα έτος μετά τη λήξη της παρέμβασης	Δεν υπάρχουν παρατηρήσεις.	
4	9vi	9vi.1 Ενεργοποίηση των φορέων της τοπικής κοινωνίας για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και την καταπολέμηση της φτώχειας	CR06. Συμμετέχοντες που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι	Δεν υπάρχουν παρατηρήσεις.	

Α.Π.	Επ. Προτ.	Ειδικοί Στόχοι	Δείκτες Αποτελέσματος	Παρατηρήσεις	Προτάσεις
			μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους		
5	9a	9.α.1 Αύξηση της κάλυψης του πληθυσμού και ειδικά των ευπαθών ομάδων με υποδομές υγείας και κοινωνικές υποδομές	T1841. Βελτίωση της πρόσβασης και χρήσης των υπηρεσιών υγείας (πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια)	Δεν υπάρχουν παρατηρήσεις.	
5	10a	10α.1 Βελτίωση της ποιότητας στην τυπική εκπαίδευση	T1842. Μέσος αριθμός μαθητών ανά σχολική δομή	Δεν υπάρχουν παρατηρήσεις.	

Για τους προτεινόμενους νέους δείκτες αποτελεσμάτων σημειώνονται τα ακόλουθα:

- Ο δείκτης «Αριθμός αιτήσεων πατεντών» (επενδυτική προτεραιότητα 1a) μετριέται από τον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ΟΒΙ).
- Ο δείκτης «Ετήσια εξοικονόμηση τελικής ενέργειας» (επενδυτική προτεραιότητα 4b) μετριέται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε εθνικό επίπεδο στο πλαίσιο των Εθνικών Σχεδίων Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης (ΕΣΔΕΑ) (μέτρα πολιτικής του άρθρου 7 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ).

2.2 Επίδραση της υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος στις τιμές των δεικτών αποτελέσματος

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται ποιοτικά η επίδραση ή μη της υλοποίησης του ΕΠ Δυτική Ελλάδα στις τιμές των δεικτών αποτελέσματος. Παρατηρείται ότι δεν υπάρχει ουσιαστική επίδραση στις τιμές των δεικτών αποτελέσματος στους Άξονες Προτεραιότητας 1, 2 και 3 λόγω της μη ολοκλήρωσης σχετικών πράξεων (πλην μιας περίπτωσης). Αντίθετα υπάρχει επίδραση στις τιμές των δεικτών αποτελέσματος για ορισμένες επενδυτικές προτεραιότητες του Άξονα Προτεραιότητας 4 (ΕΚΤ) και για τις δύο επενδυτικές προτεραιότητες του Άξονα Προτεραιότητας 5.

Πίνακας 2: Ποιοτική εκτίμηση της επίδρασης των υλοποιηθεισών παρεμβάσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος στις τιμές των δεικτών αποτελέσματος και προτεινόμενη μεθοδολογία αξιολόγησης επιπτώσεων

Α.Π.	Επ. Προτ.	Δείκτες Αποτελέσματος	Συνεισφορά ή μη των υλοποιηθεισών δράσεων του ΕΠ στην τιμή του δείκτη αποτελέσματος	Αιτιολόγηση	Προτεινόμενη μεθοδολογία αξιολόγησης επιπτώσεων
1	1a	T1803. Αριθμός δημοσιεύσεων των φορέων έρευνας και καινοτομίας	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν έχουν υλοποιηθεί σχετικές δράσεις	Έρευνα πεδίου στις ενισχυθείσες ερευνητικές υποδομές (έρευνα με ερωτηματολόγιο μεταξύ των ερευνητών).
1	1b	T1804. Δαπάνες των επιχειρήσεων για έρευνα και καινοτομία (% επί του περιφερειακού ΑΕΠ)	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν έχουν υλοποιηθεί σχετικές δράσεις	Έρευνα πεδίου στις ενισχυθείσες επιχειρήσεις (έρευνα με ερωτηματολόγιο μεταξύ των επιχειρήσεων).
1	2b	T1805. Επιχειρήσεις που επένδυσαν σε ΤΠΕ	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν έχουν υλοποιηθεί σχετικές δράσεις	Έρευνα πεδίου στις ενισχυθείσες επιχειρήσεις (έρευνα με ερωτηματολόγιο μεταξύ των επιχειρήσεων).
1	2c	T1806. Χρήστες ηλεκτρονικών υπηρεσιών και εφαρμογών του δημοσίου	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν έχουν υλοποιηθεί σχετικές δράσεις	Στοιχεία από τους παρόχους των νέων ηλεκτρονικών υπηρεσιών και εφαρμογών του δημοσίου.
1	3a	T1807. Κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων στους τομείς προτεραιότητας της περιφερειακής έξυπνης εξειδίκευσης	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν έχουν υλοποιηθεί σχετικές δράσεις	Έρευνα πεδίου στις ενισχυθείσες επιχειρήσεις (έρευνα με ερωτηματολόγιο μεταξύ των επιχειρήσεων).

Α.Π.	Επ. Προτ.	Δείκτες Αποτελέσματος	Συνεισφορά ή μη των υλοποιηθεισών δράσεων του ΕΠ στην τιμή του δείκτη αποτελέσματος	Αιτιολόγηση	Προτεινόμενη μεθοδολογία αξιολόγησης επιπτώσεων
1	3c	T1808. Μέλη συνεργατικών σχηματισμών	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν έχουν υλοποιηθεί σχετικές δράσεις	Έρευνα πεδίου στις ενισχυθείσες επιχειρήσεις (έρευνα με ερωτηματολόγιο μεταξύ των επιχειρήσεων).
1	3d	T1809. Αξία εξαγωγών των ΜΜΕ στους τομείς της περιφερειακής έξυπνης εξειδίκευσης	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν έχουν υλοποιηθεί σχετικές δράσεις	Έρευνα πεδίου στις ενισχυθείσες επιχειρήσεις (έρευνα με ερωτηματολόγιο μεταξύ των επιχειρήσεων).
2	4b	T1814. Μερίδιο των ΑΠΕ στην Ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν έχουν υλοποιηθεί σχετικές δράσεις	Theory based impact evaluation
2	4c	T1815. Ετήσια εξοικονόμηση τελικής ενέργειας	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν έχουν υλοποιηθεί σχετικές δράσεις	Theory based impact evaluation
2	4e	T1816. Μέση μηνιαία χρήση βιώσιμων αστικών μεταφορών	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν έχουν υλοποιηθεί σχετικές δράσεις	Theory based impact evaluation
2	5a	T1817. Ετήσιος αριθμός πλημμυρικών συμβάντων	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν ολοκληρωθεί το σχετικό έργο.	Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων του Κέντρου Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας (ΚΕΠΠ) της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.
2	5b	T1818. Ετήσιες καμένες εκτάσεις	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν ολοκληρωθεί το σχετικό έργο.	Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων του Πυροσβεστικού Σώματος.
2	6a	T1819. Ποσότητα Στερεών Αποβλήτων που διαχειρίζονται	Υπάρχει συνεισφορά		Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων του ΦΟΣΔΑ Δ. Ελλάδος.
2	6b	T1820. Διαρροές πόσιμου νερού	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν έχουν	Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων από ΔΕΥΑ και

Α.Π.	Επ. Προτ.	Δείκτες Αποτελέσματος	Συνεισφορά ή μη των υλοποιηθεισών δράσεων του ΕΠ στην τιμή του δείκτη αποτελέσματος	Αιτιολόγηση	Προτεινόμενη μεθοδολογία αξιολόγησης επιπτώσεων
		T1821. Πρόσθετος όγκος αστικών λυμάτων που αποχετεύονται προς ΕΕΛ		ολοκληρωθεί τα σχετικά έργα που συνδέονται με τον T1820. Ο T1821 έχει κριθεί ακατάλληλος και αναμένεται να αντικατασταθεί.	Δήμους.
2	6c	T1822. Επισκεψιμότητα πολιτιστικών χώρων	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν υπάρχουν ολοκληρωμένα έργα.	Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων από τους φορείς διαχείρισης / λειτουργίας των πολιτιστικών χώρων. Έρευνα πεδίου μεταξύ των επισκεπτών.
2	6d	T1823. Επισκεψιμότητα προστατευόμενων περιοχών	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν έχουν υλοποιηθεί σχετικές δράσεις	Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων από τους φορείς διαχείρισης / λειτουργίας των προστατευόμενων περιοχών Έρευνα πεδίου μεταξύ των επισκεπτών.
2	6e	T1824. Μέγιστος αριθμός ημερών με μέση ημερήσια συγκέντρωση ΑΣ10 μεγαλύτερη από 50 µg/m ³ που καταγράφεται σε σταθμό μέτρησης	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν έχουν ολοκληρωθεί έργα που συνδέονται με τον δείκτη.	Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων από την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Theory based impact evaluation.
3	7a	T1827. Χρονοαπόσταση	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν έχουν ολοκληρωθεί τα σχετικά έργα.	Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων της Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών ΠΔΕ. Έρευνα πεδίων μεταξύ των χρηστών του οδικού δικτύου.

Α.Π.	Επ. Προτ.	Δείκτες Αποτελέσματος	Συνεισφορά ή μη των υλοποιηθεισών δράσεων του ΕΠ στην τιμή του δείκτη αποτελέσματος	Αιτιολόγηση	Προτεινόμενη μεθοδολογία αξιολόγησης επιπτώσεων
3	7a	T1828. Εξυπηρετούμενος επιβατικός πληθυσμός	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν ολοκληρωθεί σχετικά έργα.	έχουν τα Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων των Λιμενικών Ταμείων και των Οργανισμών Λιμένων. Έρευνα πεδίων μεταξύ των χρηστών του οδικού δικτύου.
3	7b	T1827. Χρονοαπόσταση	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν ολοκληρωθεί σχετικά έργα.	έχουν τα Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων της Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών ΠΔΕ. Έρευνα πεδίων μεταξύ των χρηστών του οδικού δικτύου.
3	7c	T1830. Επιβατική κίνηση στα μέσα σταθερής τροχιάς	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν ολοκληρωθεί σχετικά έργα.	έχουν τα Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων της ΤΡΑΙΝΟΣΕ. Έρευνα πεδίων μεταξύ των χρηστών του οδικού δικτύου
3	7e	T1815. Ετήσια εξοικονόμηση τελικής ενέργειας	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν έχει υλοποιηθεί κανένα έργο – επίκειται τροποποίηση του ειδικού στόχου και δείκτη.	Theory based impact evaluation.
4	8i	CR03. Συμμετέχοντες που αποκτούν εξειδίκευση αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν έχει ενταχθεί κανένα έργο.	Δευτερογενής ανάλυση στοιχείων παρακολούθησης των δικαιούχων / πρωτογενής ποσοτική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίων ή/και ποιοτική ανάλυση με ομάδες εστίασης (focus groups), συνεντεύξεις ή case studies.
4	8iii	11305. Αριθμός επιχειρήσεων που η λειτουργία τους συνεχίζεται ένα χρόνο μετά	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν έχει ενταχθεί κανένα έργο.	Δευτερογενής ανάλυση στοιχείων παρακολούθησης των δικαιούχων / πρωτογενής

Α.Π.	Επ. Προτ.	Δείκτες Αποτελέσματος	Συνεισφορά ή μη των υλοποιηθεισών δράσεων του ΕΠ στην τιμή του δείκτη αποτελέσματος	Αιτιολόγηση	Προτεινόμενη μεθοδολογία αξιολόγησης επιπτώσεων
		τη λήξη της παρέμβασης			ποσοτική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίων ή/και ποιοτική ανάλυση με ομάδες εστίασης (focus groups), συνεντεύξεις ή case studies.
4	8v	T1837. Επιχειρήσεις με βελτιωμένη κατάσταση επιχειρησιακής λειτουργίας ένα έτος μετά τη λήξη της ενίσχυση τους	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν έχει ενταχθεί κανένα έργο.	Δευτερογενής ανάλυση στοιχείων παρακολούθησης των δικαιούχων / πρωτογενής ποσοτική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίων ή/και ποιοτική ανάλυση με ομάδες εστίασης (focus groups), συνεντεύξεις ή case studies.
4	9i	CR06. Συμμετέχοντες που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους 10502. Συμμετέχοντες που αποδεσμεύονται από τη φροντίδα εξαρτημένων ατόμων και που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, ή που διατηρούν τη θέση εργασίας τους αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους.	Υπάρχει συνεισφορά στον δείκτη 10502 όσον αφορά τις δράσεις εναρμόνισης επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής.		Δευτερογενής ανάλυση στοιχείων παρακολούθησης των δικαιούχων / πρωτογενής ποσοτική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίων ή/και ποιοτική ανάλυση με ομάδες εστίασης (focus groups), συνεντεύξεις ή case studies.
4	9ii	05504. Αριθμός δομών που προσφέρουν βελτιωμένες/διευρυμένες υπηρεσίες	Υπάρχει συνεισφορά όσον αφορά τις Δομές των Κέντρων Κοινότητας με ή χωρίς Παραρτήματα Ρομά και τις Δομές Αστέγων.		Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων από το σύστημα παρακολούθησης του Ε.Π./ Έρευνα πεδίου σε στελέχη των δομών

Α.Π.	Επ. Πρωτ.	Δείκτες Αποτελέσματος	Συνεισφορά ή μη των υλοποιηθεισών δράσεων του ΕΠ στην τιμή του δείκτη αποτελέσματος	Αιτιολόγηση	Προτεινόμενη μεθοδολογία αξιολόγησης επιπτώσεων
4	9ii	11104. Μετανάστες, συμμετέχοντες αλλοδαπής προέλευσης, μειονότητες (συμπεριλαμβανομένων περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομ) που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, που αποκτούν εξειδίκευση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, αμέσως μετά τη λήξη της συμμετοχής τους.	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν έχει ενταχθεί κανένα έργο.	Δευτερογενής ανάλυση στοιχείων παρακολούθησης των δικαιούχων / πρωτογενής ποσοτική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίων ή/και ποιοτική ανάλυση με ομάδες εστίασης (focus groups), συνεντεύξεις ή case studies.
4	9iii	10502. Συμμετέχοντες που αποδεσμεύονται από τη φροντίδα εξαρτημένων ατόμων και που δραστηριοποιούνται σε αναζήτηση εργασίας, που συμμετέχουν σε εκπαίδευση/κατάρτιση, που κατέχουν θέση απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, ή που διατηρούν τη θέση εργασίας τους αμέσως μετά την τη λήξη της συμμετοχής τους.	Υπάρχει συνεισφορά από τις δράσεις εναρμόνισης επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής για ΑμεΑ.		Δευτερογενής ανάλυση στοιχείων παρακολούθησης των δικαιούχων / πρωτογενής ποσοτική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίων ή/και ποιοτική ανάλυση με ομάδες εστίασης (focus groups), συνεντεύξεις ή case studies.
4	9iii	05504. Αριθμός δομών που προσφέρουν βελτιωμένες/διευρυμένες υπηρεσίες 11509. Ποσοστό σχολείων που παρέχουν υπηρεσίες εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης σε μαθητές ΑΜΕΑ	Στον δείκτη 05504 συνεισφέρουν οι δράσεις που συνδέονται με τις δομές στήριξης γυναικών (Συμβουλευτικά Κέντρα/ Ξενώνες). Στον δείκτη 11509 συνεισφέρουν οι δράσεις		Για το δείκτη 05504: Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων από το σύστημα παρακολούθησης του Ε.Π./ Έρευνα πεδίου σε στελέχη των δομών Για τον δείκτη 11509: Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων από την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Τομέα Παιδείας

Α.Π.	Επ. Προτ.	Δείκτες Αποτελέσματος	Συνεισφορά ή μη των υλοποιηθεισών δράσεων του ΕΠ στην τιμή του δείκτη αποτελέσματος	Αιτιολόγηση	Προτεινόμενη μεθοδολογία αξιολόγησης επιπτώσεων
εκπαιδευτικής υποστήριξης.					
4	9iv	05504. Αριθμός δομών που προσφέρουν βελτιωμένες/διευρυμένες υπηρεσίες 11206. Ποσοστό ατόμων που πλήττονται από τη φτώχεια και ωφελούνται από τις υπηρεσίες των Τοπικών Ομάδων Υγείας (TOMY) στο σύνολο των ατόμων που ωφελούνται από τις υπηρεσίες των Τοπικών Ομάδων Υγείας (TOMY) 11207. Ποσοστό των ατόμων που ωφελούνται από υπηρεσίες ψυχικής υγείας στις συγχρηματοδοτούμενες δομές στο σύνολο των ατόμων που ωφελούνται από υπηρεσίες ψυχικής υγείας στην περιφέρεια 11208. Ποσοστό ατόμων που ωφελούνται από υπηρεσίες υγείας για εξαρτήσεις ως προπρος σύνολο των ατόμων που αιτήθηκαν υπηρεσίες για εξαρτήσεις.	Υπάρχει συνεισφορά στον δείκτη 05504 όσον αφορά τις Δομές καταπολέμησης της φτώχειας, τα ΚΗΦΗ και τα ΚΔΗΦ.		Για τον δείκτη 05504: Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων από το σύστημα παρακολούθησης του Ε.Π./ Έρευνα πεδίου σε στελέχη των δομών Για τους λοιπούς δείκτες: Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων από την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Τομέα Υγείας
4	9v	11303. Αριθμός υποστηριζόμενων υφιστάμενων και νέων φορέων κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας που η λειτουργία τους συνεχίζεται ένα έτος μετά τη λήξη της παρέμβασης	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν έχει ενταχθεί κανένα έργο.	Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων από το σύστημα παρακολούθησης του Ε.Π. Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων από το Γενικό Μητρώο Φορέων Κοινωνικής & Αλληλέγγυας Οικονομίας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.
4	9vi	CR06. Συμμετέχοντες που κατέχουν θέση	Δεν υπάρχει συνεισφορά	Δεν έχει ενταχθεί	Δευτερογενής ανάλυση στοιχείων

Α.Π.	Επ. Προτ.	Δείκτες Αποτελέσματος	Συνεισφορά ή μη των υλοποιηθεισών δράσεων του ΕΠ στην τιμή του δείκτη αποτελέσματος	Αιτιολόγηση	Προτεινόμενη μεθοδολογία αξιολόγησης επιπτώσεων
		απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης, εντός έξι μηνών από τη λήξη της συμμετοχής τους		κανένα έργο.	παρακολούθησης των δικαιούχων / πρωτογενής ποσοτική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίων ή/και ποιοτική ανάλυση με ομάδες εστίασης (focus groups), συνεντεύξεις ή case studies.
5	9a	T1841. Βελτίωση της πρόσβασης και χρήσης των υπηρεσιών υγείας (πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια)	Υπάρχει συνεισφορά.		Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων από τις ενισχυόμενες και μη μονάδες υπηρεσιών υγείας σχετικά με τον αριθμό των επισκεπτών Έρευνα πεδίου με ερωτηματολόγια μεταξύ του προσωπικού και των επισκεπτών των μονάδων υγείας
5	10a	T1842. Μέσος αριθμός μαθητών ανά σχολική δομή	Υπάρχει συνεισφορά		Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων από το Υπουργείο Παιδείας. Η καθαρή συνεισφορά των υλοποιούμενων στο πλαίσιο του ΕΠ δράσεων είναι δυνατό να υπολογιστεί από τα τεχνικά χαρακτηριστικά των δράσεων αυτών.

3 ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΤΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

3.1 Εξασφάλιση δεδομένων για τους νέους ειδικούς στόχους που θα ενσωματωθούν στο Ε.Π. στο πλαίσιο της αναθεώρησης

Μία μείζονος σημασίας αλλαγή που θα υπάρξει στο Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα 2014-2020» στο πλαίσιο της επικείμενης αναθεώρησης είναι η εισαγωγή του φυσικού αερίου στο ενεργειακό σύστημα της Περιφέρειας. Ο σχετικός ειδικός στόχος θα αντικαταστήσει τον υφιστάμενο ειδικό στόχο 7.ε.1 «Βελτίωση των συστημάτων κατανάλωσης ενέργειας μικρών καταναλωτών» που αφορά την αντικατάσταση υφιστάμενων μετρητών στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας με αντίστοιχα ευφυή συστήματα μέτρησης, σε οικιακούς και μικρούς εμπορικούς και βιομηχανικούς καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας. Η αντικατάσταση αυτή προκύπτει από τον επαναπροσδιορισμό των προτεραιοτήτων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στον ενεργειακό τομέα. Στον πίνακα που ακολουθεί διατυπώνεται ο νέος ειδικός στόχος, προτείνεται ο αντίστοιχος δείκτης αποτελέσματος και αναφέρεται η πηγή άντλησης των σχετικών στοιχείων.

Πίνακας 3: Προτεινόμενοι νέοι ειδικοί στόχοι, δείκτες αποτελέσματος και πηγές στοιχείων

Α.Π.	Επ. Πρωτ.	Νέοι Ειδικοί Στόχοι	Δείκτες Αποτελέσματος για τους νέους ειδικούς στόχους	Πηγή
3	7ε	7.ε.1 «Διείσδυση του φυσικού αερίου στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας»	Πληθυσμός που καλύπτεται από το δίκτυο ΦΑ	ΔΕΔΑ Α.Ε.

3.2 Σχολιασμός των αξιολογήσεων που αναφέρονται στο σχέδιο αξιολόγησης

Το Σχέδιο Αξιολόγησης του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Δυτικής Ελλάδας 2014-2020 υποβλήθηκε στο Κοινό Σύστημα Επιμερισμένης Διαχείρισης Ταμείων (Shared Fund Management Common System – SFC) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 28 Νοεμβρίου 2016. Περιλαμβάνει έντεκα (11) αξιολογήσεις, οι οποίες αναφέρονται στον Πίνακα 4. Εκτός από αυτές, έχουν προγραμματιστεί και πέντε (5) οριζόντιες αξιολογήσεις από την ΕΥΣΕΚΤ και την ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ, οι οποίες αφορούν και το ΕΠ «Δυτική Ελλάδα 2014-2020». Οι εν λόγω οριζόντιες αξιολογήσεις είναι οι εξής:

- Αξιολόγηση των δράσεων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ στο πλαίσιο του Θεματικού Στόχου 8 και συμβάλλουν στις Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης
- Αξιολόγηση των δράσεων εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής
- Αξιολόγηση της εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

- iv. Αξιολόγηση της εφαρμογής των Δράσεων Καθολικής Πρόσβασης σε Υπηρεσίες Υγείας σε Τοπικό Επίπεδο
- v. Αξιολόγηση της λειτουργίας των δομών υποστήριξης των γυναικών θυμάτων βίας στα ΠΕΠ και στο ΕΠ ΜΔΤ.

Στον Πίνακα 4 που ακολουθεί καταγράφονται για κάθε μία από τις 11 αξιολογήσεις που θα εκπονηθούν με ευθύνη της ΕΥΔ του ΕΠ «Δυτική Ελλάδα 2014-2020» τα σχόλια του Συμβούλου Αξιολόγησης επί της προτεινόμενης στο Σχέδιο Αξιολόγησης μεθοδολογίας και επί των απαιτούμενων στοιχείων.

Οι βασικές παρατηρήσεις είναι δυνατό να συνοψισθούν ως εξής:

- Η αξιολόγηση εφαρμογής του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας εκτός από την εκτίμηση της πορείας υλοποίησης του ίδιου του Προγράμματος θα πρέπει να περιλάβει και την ανάλυση της επικαιρότητας και της ορθότητας της λογικής της παρέμβασης, η οποία απεικονίζει το σκελετό του σχεδιασμού του Προγράμματος. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι εξελίξεις στο ευρύτερο μακροοικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό πλαίσιο.
- Η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της RIS3 (Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης) δεν πρέπει να περιοριστεί στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των σχετικών δράσεων που περιλαμβάνονται στο ΠΕΠ. Αντίθετα, θα πρέπει να περιλαμβάνει α) την αξιολόγηση της επικαιρότητας της ίδιας της Στρατηγικής και β) την αποτίμηση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης και των αποτελεσμάτων της. Η ανάγκη αυτή απορρέει από το γεγονός ότι η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης δεν αποτελεί απλώς ένα τμήμα του ΠΕΠ αλλά μια ευρύτερη στρατηγική οικονομικού μετασχηματισμού με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, ένα από τα οποία είναι και η εφαρμογή της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης.
- Η αξιολόγηση των παρεμβάσεων που αφορούν τις Στρατηγικές ΟΧΕ/ΒΑΑ πρέπει να εστιαστεί πρωτίστως (εκτός από την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των παρεμβάσεων) στα εξής ζητήματα α) στη διαδικασία σχεδιασμού των στρατηγικών με την ενεργό συμμετοχή των εμπλεκόμενων μερών, β) στον τρόπο διασφάλισης του ολοκληρωμένου χαρακτήρα των παρεμβάσεων κατά την υλοποίηση, γ) στην προστιθέμενη αξία της χρήσης του εργαλείου αυτού σε σχέση με τα άλλα εργαλεία και δ) στη βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων.
- Οι ανάγκες σε δεδομένα, πρωτογενή και δευτερογενή, που θα απαιτηθούν για τη διενέργεια των αξιολογήσεων είναι μεγαλύτερες από αυτές που καταγράφονται στο Σχέδιο Αξιολόγησης. Σημειώνεται ότι σημαντικό μέρος των δεδομένων αυτών θα προέλθει από έρευνες πεδίου και όχι μόνο από στατιστικά ή διοικητικά στοιχεία.

Σε ό,τι αφορά την **Αξιολόγηση επιπτώσεων του Ε.Π. "Δυτική Ελλάδα" 2014 – 2020**, όπως περιγράφεται στο Σχέδιο Αξιολόγησης, σημειώνονται τα εξής:

- Η ανάλυση των επιπτώσεων δεν πρέπει να είναι μόνο ποιοτική (π.χ. θετική, αρνητική, ουδέτερη) αλλά και ποσοτική. Όπως ήδη αναφέρθηκε, για τις δράσεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, η αξιολόγηση επιπτώσεων αποσκοπεί στον προσδιορισμό της (καθαρής) επίδρασης που έχει η υλοποίηση του Ε.Π. στη μεταβολή της τιμής των δεικτών αποτελέσματος. Στην περίπτωση των δράσεων που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, η αξιολόγηση επιπτώσεων αποσκοπεί κυρίως (αλλά όχι

αποκλειστικά) στην εκτίμηση του αριθμού των συμμετεχόντων που βελτίωσαν τη θέση τους.

- Τα δεδομένα που θα απαιτηθούν για τη διενέργεια της αξιολόγησης επιπτώσεων (εκτός από τα στοιχεία ενεργοποίησης του Ε.Π. και τις τιμές των δεικτών εκροών και αποτελέσματος) θα πρέπει να προέλθουν από δευτερογενή ανάλυση στοιχείων παρακολούθησης των δικαιούχων, πρωτογενή ποσοτική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίων, συνεντεύξεις, ποιοτική ανάλυση με ομάδες εστίασης (focus groups) και μελέτες περιπτώσεων.
- Εκτός από τη μέθοδο αξιολόγησης με βάση τη θεωρία, σε κάποιες περιπτώσεις όπως στις δράσεις για την επιχειρηματικότητα ή τις δράσεις κατάρτισης, θα μπορούσε να εξεταστεί και η δυνατότητα εφαρμογής της μεθόδου του αντιπαραδείγματος (counterfactual method).
- Οι στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης και ΟΧΕ/ ΒΑΑ θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο ιδιαίτερης προσοχής στην αξιολόγηση επιπτώσεων λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να εκτιμηθεί και η προστιθέμενη αξία της προσέγγισης που υιοθετούν οι στρατηγικές αυτές σε σχέση με την υλοποίηση ανάλογων δράσεων εκτός των στρατηγικών αυτών.

Πίνακας 4: Σχολιασμός της μεθοδολογίας και των στοιχείων που απαιτούνται για τη διενέργεια των αξιολογήσεων που περιγράφονται στο Σχέδιο Αξιολόγησης του ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας

A/A	Τίτλος αξιολόγησης	Προτεινόμενη στο Σχέδιο Αξιολόγησης μεθοδολογία	Σχολιασμός της προτεινόμενης μεθοδολογίας	Απαιτούμενα στοιχεία (με βάση το Σχέδιο Αξιολόγησης)	Σχολιασμός της διαθεσιμότητας των στοιχείων
1.	Αξιολόγηση εφαρμογής του Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα» 2014-2020	Βιβλιογραφική έρευνα. Ανάλυση στοιχείων δεικτών εκροών και αποτελέσματος συστήματος παρακολούθησης, στατιστική ανάλυση.	Στην προτεινόμενη μεθοδολογία θα πρέπει να γίνει αναφορά α) στην ανάλυση της καταλληλότητας και της επικαιρότητας της λογικής της παρέμβασης του προγράμματος και β) στον υπολογισμό και στη χρήση των δεικτών αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας.	Δείκτες εκροών και αποτελέσματος ΕΠ. Ενεργοποίηση προγράμματος (προσκλήσεις, εντάξεις, δαπάνες κλπ.)	Εκτός από τα στοιχεία που παρέχει το σύστημα παρακολούθησης του Προγράμματος θα πρέπει να εξεταστούν οι τρέχουσες τιμές των δεικτών αποτελέσματος (ΕΤΠΑ) καθώς και στοιχεία που αφορούν το ευρύτερο μακροοικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό πλαίσιο.
2.	Αξιολόγηση αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας για RIS3/Επιχειρηματικότητα που αφορά τους Θ.Σ. 1, 2, 3, 8	Βιβλιογραφική έρευνα. Ανάλυση στοιχείων δεικτών εκροών και αποτελέσματος συστήματος παρακολούθησης, στατιστική ανάλυση.	Η αξιολόγηση της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης θα πρέπει να περιλαμβάνει α) την αξιολόγηση της επικαιρότητας της ίδιας της Στρατηγικής και β) την αποτίμηση της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης και των αποτελεσμάτων της.	Δείκτες εκροών και αποτελέσματος ΕΠ. Ενεργοποίηση προγράμματος (προσκλήσεις, εντάξεις, δαπάνες κλπ.) Δείκτες στρατηγικής Ευρώπη 2020.	Απαιτούνται επιπλέον στοιχεία από τους μηχανισμούς διακυβέρνησης και παρακολούθησης της RIS3 (π.χ. για τα αποτελέσματα της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης).
3.	Αξιολόγηση αποδοτικότητας και αποδοτικότητας για τις δράσεις του ΕΤΠΑ: α) Περιβάλλον που αφορά τους Θ.Σ. 4,5,6, β) Μεταφορές που αφορά τον Θ.Σ.7, γ) Υποδομές Παιδείας Πρόνοιας που αφορά τους Θ.Σ. 9, 10, δ)	Βιβλιογραφική έρευνα. Ανάλυση στοιχείων δεικτών εκροών και αποτελέσματος συστήματος παρακολούθησης, στατιστική ανάλυση.	Στην προτεινόμενη μεθοδολογία θα πρέπει να γίνει αναφορά στον υπολογισμό και στη χρήση των δεικτών αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας	Δείκτες εκροών και αποτελέσματος ΕΠ. Ενεργοποίηση προγράμματος (προσκλήσεις, εντάξεις, δαπάνες κλπ.) Δείκτες στρατηγικής Ευρώπη 2020.	Δεν υπάρχουν παρατηρήσεις.

A/A	Τίτλος αξιολόγησης	Προτεινόμενη στο Σχέδιο Αξιολόγησης μεθοδολογία	Σχολιασμός της προτεινόμενης μεθοδολογίας	Απαιτούμενα στοιχεία (με βάση το Σχέδιο Αξιολόγησης)	Σχολιασμός της διαθεσιμότητας των στοιχείων
	Τεχνικής Βοήθειας του Ε.Π. "Δυτική Ελλάδα"				
4.	Αξιολόγηση των παρεμβάσεων που αφορούν τις Στρατηγικές ΟΧΕ/ΒΑΑ	Βιβλιογραφική έρευνα. Ανάλυση στοιχείων δεικτών εκροών και αποτελέσματος συστήματος παρακολούθησης, στατιστική ανάλυση, έρευνα πεδίου.	Όπως περιγράφεται και στο Δελτίο Ταυτότητας της εν λόγω αξιολόγησης, η μεθοδολογία θα πρέπει να αναφέρεται μεταξύ άλλων και α) στον τρόπο διασφάλισης του ολοκληρωμένου χαρακτήρα των παρεμβάσεων κατά την υλοποίηση, β) στην προστιθέμενη αξία της χρήσης του εργαλείου αυτού σε σχέση με τα άλλα εργαλεία, γ) στην ενεργό συμμετοχή των εμπλεκόμενων μερών στην κατάρτιση στρατηγικής των ΟΧΕ/ΒΑΑ, δ) προβλήματα που προέκυψαν κατά το σχεδιασμό και την υλοποίηση της στρατηγικής και ε) στη βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων.	Δείκτες εκροών και αποτελέσματος ΕΠ. Ενεργοποίηση των ΟΧΕ και ΒΑΑ (προσκλήσεις, εντάξεις, δαπάνες κλπ.) Δείκτες στρατηγικών ΟΧΕ. Οι ενδεχόμενες ανάγκες για νέα δεδομένα θα προκύψουν μετά την οριστικοποίηση των στρατηγικών ΟΧΕ.	Θα πρέπει να αξιοποιηθούν στοιχεία από τη διαδικασία επιλογής και σχεδιασμού των ΟΧΕ. Επίσης θα πρέπει να υπάρξουν και ποιοτικές προσεγγίσεις για την επιβεβαίωση του ολοκληρωμένου χαρακτήρα και της προστιθέμενης αξίας των ΟΧΕ. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει να πραγματοποιηθούν έρευνες πεδίου (συνεντεύξεις μεταξύ των δικαιούχων και των ωφελούμενων).
5.	Αξιολόγηση των Κέντρων Κοινότητας – one stop shops ευπαθών ομάδων	Δευτερογενής ανάλυση στοιχείων παρακολούθησης των δικαιούχων / πρωτογενής ποσοτική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίων ή/και ποιοτική ανάλυση με ομάδες εστίασης (focus groups), συνεντεύξεις ή case studies.	Δεν υπάρχουν σχόλια.	Από τα συστήματα παρακολούθησης των δικαιούχων, καθώς και τα στοιχεία που θα προκύψουν από την έρευνα του μελετητή.	Δεν υπάρχουν παρατηρήσεις.
6.	Αξιολόγηση των Κοινωνικών Δομών άμεσης αντιμετώπισης της φτώχειας	Δευτερογενής ανάλυση στοιχείων παρακολούθησης των δικαιούχων / πρωτογενής ποσοτική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίων ή/και ποιοτική ανάλυση με ομάδες εστίασης (focus groups) ή case studies.	Δεν υπάρχουν σχόλια	Από τα συστήματα παρακολούθησης των δικαιούχων, καθώς και τα στοιχεία που θα προκύψουν από την έρευνα του μελετητή.	Δεν υπάρχουν παρατηρήσεις.

A/A	Τίτλος αξιολόγησης	Προτεινόμενη στο Σχέδιο Αξιολόγησης μεθοδολογία	Σχολιασμός της προτεινόμενης μεθοδολογίας	Απαιτούμενα στοιχεία (με βάση το Σχέδιο Αξιολόγησης)	Σχολιασμός της διαθεσιμότητας των στοιχείων
7.	Αξιολόγηση της πράξης «Λειτουργία Περιφερειακών Μηχανισμών Υποστήριξης της ανάπτυξης και προώθησης των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (Κοιν.Σ.Επ.) και ευρύτερα των πρωτοβουλιών της Κοινωνικής Οικονομίας» καθώς και των Πράξεων χρηματοδοτικής ενίσχυσης των Κοιν.Σ.Επ.	Δευτερογενής ανάλυση στοιχείων παρακολούθησης των δικαιούχων / πρωτογενής ποσοτική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίων ή/και ποιοτική ανάλυση με ομάδες εστίασης (focus groups) ή case studies.	Δεν υπάρχουν σχόλια	Στοιχεία για Κοιν.Σ.Επ. και ωφελούμενους από τα συστήματα παρακολούθησης των δικαιούχων, στοιχεία παρακολούθησης της πορείας των επενδύσεων των Κοιν.Σ.Επ από τους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης (Ε.Φ.Δ.), καθώς και στοιχεία που θα προκύψουν από την έρευνα του μελετητή.	Δεν υπάρχουν παρατηρήσεις.
8.	Αξιολόγηση επιπτώσεων του Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα» 2014-2020	Theory based αξιολόγηση.	Στη μεθοδολογία θα πρέπει να προστεθούν έρευνες πεδίου με χρήση ερωτηματολογίων και ποιοτική ανάλυση με ομάδες εστίασης (focus group), συνεντεύξεις και μελέτες περίπτωσης (case studies). Επίσης, εκτός από την αξιολόγηση επιπτώσεων με βάση τη θεωρία θα μπορούσε να εξεταστεί και η εφαρμογή της μεθόδου του αντιπαραδείγματος (counterfactual method) για δράσεις που αφορούν επιχειρήσεις ή/και το ανθρώπινο δυναμικό.	Δείκτες εκρών και αποτελέσματος ΕΠ. Ενεργοποίηση προγράμματος (προσκλήσεις, εντάξεις, δαπάνες κλπ.) Δείκτες στρατηγικής Ευρώπη 2020.	Θα απαιτηθούν επιπλέον ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία, τα οποία θα προέλθουν από έρευνες πεδίου.
9.	Αξιολόγηση αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας Στρατηγικής Επικοινωνίας ΕΠ Δυτικής Ελλάδας (Μάρτιος 2017)	- Αποτίμηση ενεργειών Πληροφόρησης και Επικοινωνίας - Έρευνες κοινού (ποσοτικές και ποιοτικές)	Μία πληρέστερη προσέγγιση του θέματος είναι δυνατό να περιλαμβάνει: α) την εξέταση της καταλληλότητας και της επικαιρότητας του Σχεδίου Επικοινωνίας και Δημοσιότητας (ΣΕΔ), β) την ανάλυση της στόχευσης και της οργάνωσης των	Δείκτες Υλοποίησης (π.χ. αριθμός δράσεων / εργαλείων κ.α.). Δείκτες αποτελέσματος (π.χ. αριθμός συμμετεχόντων σε	Γενικότερα, τα απαιτούμενα δεδομένα θα προέλθουν από: α) πρωτογενή ποσοτική και ποιοτική έρευνα πεδίου, β) ανάλυση των στοιχείων για τις υλοποιηθείσες

A/A	Τίτλος αξιολόγησης	Προτεινόμενη στο Σχέδιο Αξιολόγησης μεθοδολογία	Σχολιασμός της προτεινόμενης μεθοδολογίας	Απαιτούμενα στοιχεία (με βάση το Σχέδιο Αξιολόγησης)	Σχολιασμός της διαθεσιμότητας των στοιχείων
			δράσεων που περιέχονται στο ΣΕΔ, γ) την αποτελεσματικότητα της υλοποίησης, δ) την αποδοτικότητα της υλοποίησης, ε) την εκτίμηση της επάρκειας της πληροφόρησης και της επικοινωνίας, στ) την εκτίμηση της αναγνωρισιμότητας του ΠΕΠ και της συμβολής των ΕΔΕΤ.	ημερίδες, GRP's, δελτία τύπου κ.α.).	δράσεις επικοινωνίας και δημοσιότητας, γ) δευτερογενή ανάλυση των διαθέσιμων στοιχείων και δ) αποδελτίωση σχετικών ερευνών που έχουν ήδη διενεργηθεί.
10.	Αξιολόγηση αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας Στρατηγικής Επικοινωνίας ΕΠ Δυτικής Ελλάδας (Μάρτιος 2019)	- Αποτίμηση ενεργειών Πληροφόρησης και Επικοινωνίας - Έρευνες κοινού (ποσοτικές και ποιοτικές)	Μία πληρέστερη προσέγγιση του θέματος είναι δυνατό να περιλαμβάνει: α) την εξέταση της καταλληλότητας και της επικαιρότητας του Σχεδίου Επικοινωνίας και Δημοσιότητας (ΣΕΔ), β) την ανάλυση της στόχευσης και της οργάνωσης των δράσεων που περιέχονται στο ΣΕΔ, γ) την αποτελεσματικότητα της υλοποίησης, δ) την αποδοτικότητα της υλοποίησης, ε) την εκτίμηση της επάρκειας της πληροφόρησης και της επικοινωνίας, στ) την εκτίμηση της αναγνωρισιμότητας του ΠΕΠ και της συμβολής των ΕΔΕΤ.	Δείκτες Υλοποίησης (π.χ. αριθμός δράσεων / εργαλείων κ.α.). Δείκτες αποτελέσματος (π.χ. αριθμός συμμετεχόντων σε ημερίδες, GRP's, δελτία τύπου κ.α.).	Γενικότερα, τα απαιτούμενα δεδομένα θα προέλθουν από: α) πρωτογενή ποσοτική και ποιοτική έρευνα πεδίου, β) ανάλυση των στοιχείων για τις υλοποιηθείσες δράσεις επικοινωνίας και δημοσιότητας, γ) δευτερογενή ανάλυση των διαθέσιμων στοιχείων και δ) αποδελτίωση σχετικών ερευνών που έχουν ήδη διενεργηθεί.
11.	Αξιολόγηση επιπτώσεων Στρατηγικής Επικοινωνίας ΕΠ Δυτικής Ελλάδας (Δεκέμβριος 2022)	- Αποτίμηση ενεργειών Πληροφόρησης και Επικοινωνίας - Έρευνες κοινού (ποσοτικές και ποιοτικές)	Μία πληρέστερη προσέγγιση του θέματος είναι δυνατό να περιλαμβάνει: α) την εξέταση της καταλληλότητας και της επικαιρότητας του Σχεδίου Επικοινωνίας και Δημοσιότητας (ΣΕΔ), β) την ανάλυση της στόχευσης και της οργάνωσης των δράσεων που περιέχονται στο ΣΕΔ, γ) την αποτελεσματικότητα της υλοποίησης, δ) την αποδοτικότητα της υλοποίησης, ε) την εκτίμηση της επάρκειας της πληροφόρησης και της επικοινωνίας, στ) την εκτίμηση της αναγνωρισιμότητας του	Δείκτες Υλοποίησης (π.χ. αριθμός δράσεων / εργαλείων κ.α.). Δείκτες αποτελέσματος (π.χ. αριθμός συμμετεχόντων σε ημερίδες, GRP's, δελτία τύπου κ.α.).	Γενικότερα, τα απαιτούμενα δεδομένα θα προέλθουν από: α) πρωτογενή ποσοτική και ποιοτική έρευνα πεδίου, β) ανάλυση των στοιχείων για τις υλοποιηθείσες δράσεις επικοινωνίας και δημοσιότητας, γ) δευτερογενή ανάλυση των διαθέσιμων στοιχείων και δ) αποδελτίωση σχετικών ερευνών που έχουν ήδη

A/A	Τίτλος αξιολόγησης	Προτεινόμενη στο Σχέδιο Αξιολόγησης μεθοδολογία	Σχολιασμός της προτεινόμενης μεθοδολογίας	Απαιτούμενα στοιχεία (με βάση το Σχέδιο Αξιολόγησης)	Σχολιασμός της διαθεσιμότητας των στοιχείων
			ΠΕΠ και της συμβολής των ΕΔΕΤ και ζ) την εκτίμηση της συμβολής των δράσεων πληροφόρησης και επικοινωνίας στην αναγνωρισιμότητα του ΠΕΠ και της συμβολής των ΕΔΕΤ.		διενεργηθεί.

ΠΗΓΕΣ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Δυτική Ελλάδα 2014-2020», Έκδοση 2.2, ημερομηνία απόφασης Ε.Ε. 6 Δεκεμβρίου 2017.
2. Σχέδιο Αξιολόγησης Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος «Δυτική Ελλάδα», Οκτώβριος 2016.
3. ΕΕΟ GROUP, Αξιολόγηση της εφαρμογής του Ε.Π. «Δυτική Ελλάδα 2014-2020»/ Ενότητες Αξιολόγησης Α-Ε, Οκτώβριος 2017.
4. Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης / Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ / Εθνική Αρχή Συντονισμού, Κατευθύνσεις και οδηγίες για την ενεργοποίηση των Σχεδίων Αξιολόγησης και την προκήρυξη της Αξιολόγησης της πορείας εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2014-2020, Μάρτιος 2017.
5. Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης / Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ / Εθνική Αρχή Συντονισμού, Ενιαίο Σύστημα Παρακολούθησης Δεικτών ΕΣΠΑ, Ιούνιος 2017.
6. Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης / Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ / Εθνική Αρχή Συντονισμού, Οδηγίες για την Ανάπτυξη του Ενιαίου Συστήματος Δεικτών ΕΣΠΑ 2014-2020 (1^ο Μέρος), Απρίλιος 2014.
7. European Commission, Evalsed Sourcebook: Methods and Techniques, September 2013.
8. European Commission / Regional and Urban Policy, Guidance Document on Monitoring and Evaluation, March 2014.
9. European Commission / DG Regional Policy, Theory Based Evaluations.
10. Howard White and David A. Raitzer, Impact Evaluation of Development Interventions A Practical Guide, Asian Development Bank.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά
και Επενδυτικά Ταμεία

Με τη συγχρηματοδότηση της
Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

EEO GROUP

Μαυροκορδάτου 1 & Ακαδημίας 67, 106 78 Αθήνα **T:**210 9769 560, **F:**210 9705 762
E:info@eeogroup.gr **W:**www.eeogroup.gr